

پیامدهای تحقیر زنان در محیط کار

21 شهریور 1401

زنان شاغل، بخش عمده‌ای از نیروی کار هر کشوری را تشکیل می‌دهند. بررسی‌های محققان نشان می‌دهد که تحقیر این بازوان تربیتی جامعه به‌ویژه در محل کار می‌تواند پیامدهای اجتماعی فراوانی نه تنها برای آن‌ها بلکه برای سایر اعضای خانواده و اجتماع داشته باشد.

به گزارش “مادران” <http://madarandokhtaran.ir> مادران و دختران” به نقل از ایسنا، از منظر اندیشمندان، انسان موجودی اجتماعی است و نیازمند تعامل و ارتباط سازنده با دیگران است، به‌طوری‌که انسان در جریان ارتباط با دیگران در صدد مشخص کردن ارزش‌های شخصی خود است. این‌گونه کنش‌ها با هدف فرادستی با برتری بخشی و دوری از قرار گرفتن در جایگاه فرودستان شکل می‌گیرد. برای انسان، تصور ارزشمند بودن و مورد توجه دیگران قرار گرفتن بسیار مهم است و همیشه طوری رفتار می‌کند که بتواند خود را از هر لطمه یا آسیبی مصون نگه دارد. یکی از مهم‌ترین عواملی که در جریان روابط بین فردی باعث تضعیف معیارهای خود ارزشمندی فرد می‌شود، تحقیر است.

واژه تحقیر به گفته محققان مترادف با مفاهیم آزار و اذیت رساندن، کوچک شمردن، تهمت و افترا زدن، رسوا کردن، مسخره کردن، پایین آوردن یا پست کردن فرد، هتک حرمت و بی‌احترامی کردن است. درواقع، مهم‌ترین مصداق‌های تحقیر را اذیت کردن، مسخره کردن، سرزنش کردن، کنایه و طعنه زدن و خجالت‌زده کردن می‌دانند. تحقیر، نگاه افراد را نسبت به این‌که چگونه خود را ببینند، شکل می‌دهد و تأثیر مهمی در تضعیف هویت شخصی دارد. قربانیان تحقیر در وضعیتی قرار می‌گیرند که احساس می‌کنند خار و کوچک شمرده شده‌اند و به شأن و حیثیتشان لطمه وارد شده است. تمامی اقشار و گروه‌ها می‌توانند در معرض تحقیر قرار گیرند، اما یکی از مهم‌ترین عواملی که با مفهوم تحقیر ارتباط تنگاتنگی دارد، مفهوم جنسیت است.

در این رابطه، محققانی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی مطالعه‌ای را با محوریت تحقیر در زنان به انجام رسانده‌اند. در این تحقیق، پیامدهای تحقیر زنان در محیط‌های کاری مورد بررسی واقع شده است.

در تحقیق کیفی مورد اشاره، پژوهشگران از تکنیک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۴۰ نفر از زنان شاغل شهرستان ماکو برای جمع‌آوری اطلاعات پژوهش استفاده کرده‌اند.



طبق یافته‌های این مطالعه، تأثیرات سوء تحقیر زنان شاغل در محیط‌های کاری فقط دامن‌گیر این زنان نبوده، بلکه آسیب‌های جدی بر نظام خانواده و حتی پیکره جامعه وارد می‌کند که مهم‌ترین پیامد این مسئله، شکل‌گیری بیگانگی اجتماعی است.

به گفته فریبا میر اسکندری، محقق گروه جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی و دو همکار دیگرش، «مهم‌ترین پیامدهای تحقیر زنان شاغل عبارتند از: انزوای اجتماعی، شکل‌گیری تنش‌های خانوادگی، فرسایش اعتماد اجتماعی، فرسایش سلامت اجتماعی و فرسایش سلامت روانی».

این محققان می‌گویند: «تحقیر زنان شاغل که از سویی بازوی نیرومند تربیتی و جامعه‌پذیری فرزندان هستند و از سوی دیگر وظایف و مسئولیت‌های شغلی در جامعه را بر عهده دارند، باعث شکل‌گیری آسیب‌های روانی و اجتماعی زیادی در این گروه از زنان ازجمله فرسایش سلامت و اعتماد اجتماعی، افزایش انزوای اجتماعی و کاهش سطح سلامت روانی می‌شود و پیامد این آسیب‌ها نیز شکل‌گیری بیگانگی اجتماعی در زنان شاغل است».

این یافته‌ها که بر لزوم توجه ویژه به جلوگیری از تحقیر زنان در محیط‌های شغلی و دیگر جایگاه‌های اجتماعی تأکید دارند، در مجله «اخلاق زیستی» وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی و انستیتو اخلاق زیستی و حقوق سلامت منتشر شده‌اند.